

за състоянието и развитието на икономиката дава най-добри възможности за предприемане на своевременни мерки. Поради това в световната практика има създадени институции, чиято основна цел е изследване състоянието на икономиката¹. Съществуват и системи от показатели за измерването ѝ².

От друга страна, определено значение има и изследването на икономическото развитие в исторически план, особено във връзка с взаимодействието на икономическия цикъл с други явления и процеси в икономиката. Това позволява както да се анализират възможните причини за кризите (респективно за просперитета), така и да се проследи въздействието на определени регулативни или антикризисни мерки, ако такива са били прилагани³.

Три са основните въпроси, на които ще се опитам да дам отговор в разработката. Първият е да се определи дали и в каква степен е приложим разработеният от Хамилтън (Hamilton, 1989, с. 257-384) нелинеен модел с промяна в режима при анализа на икономическия цикъл в България на основата на данни за равнището на безработицата в страната. Вторият въпрос касае степента на използваемост на данните за безработицата - дали те са подходящи, дали съдържат някаква полезна информация за състоянието на българската икономика, и по-специално - за динамиката на икономическия цикъл. И на трето място стои въпросът за картината на икономическия цикъл - дали е възможно да се обрисова тя на основата на модела на Хамилтън и данните за безработицата.

Разработката се състои от три основни части. В първата част ще се даде описание на използваната методология - модел с промяна в режима, както и алгоритъм за неговото решаване. Във втората част ще бъде извършен анализ на динамичния ред на равнището на безработицата, за да се подберат подходящите трансформации и да се идентифицира правилно порядъкът на избрания модел. В третата част идентифицираният модел ще бъде решен с данните за безработицата в страната и ще се извърши диагностична оценка и анализ на получените резултати.

¹ Най-известната институция е Националното бюро за икономически изследвания в САЩ (NBER). В България през 1991 г. е създадена Агенция за икономически анализи и прогнози, която също има за цел да следи състоянието на стопанската конюнктура.

² Това са икономическите индикатори и индексите за бизнес климата. Изчисляват се и от НСИ на базата на изследване на мненията на стопанските ръководители.

³ Както отбелязват Бокс и Дженкинс (Box, Jenkins, 1994, с. 5), "след като отговорим на въпроса "Кога?", ще можем да отговорим и на въпроса "Защо?".